

„Jaz sama sem porokinja, da mož-beseda bo njegov oče“ — oglasi se zdaj Emira, stopivša v kolo hajdukov; — neobična resnoba javlja se v vsem njenem obnašanju. „Jaz sem za njega priča“ — reče navdušena — nikdar dozdej še ni prelomil dane obljube.“ (Dal. prih.)

Dopisi.

Na Dunaji 16. sušca. H. B. (Konec) — Pomenljivi in razsodivni bodo tedaj prihodnji deželni zbori. Naš ima posebno in prvo izreči svoj značaj, povedati in oklicati mora svobodo narodnosti slovenske, to je, *conditio sine qua non*, to je znamenje, na katerem bomo spoznali prihodnjo ustavnost, znamenje, ki nam je porok za vse to, kar je v diplomih načertanega, to je vse, kar je prva njegova naloga, zakaj pri nas svoboda brez narodnosti je nič, je blodnja in laž, ki nima obstanka — je drevo brez korenine, kakor razkazuje slavni domorodec g. Majar — slava mu! Vi vsi, ki bote prvi zvoljeni, katerih imena so nam že od nekdanj mile in drage, ki se niste nikdar izneverili domovini svoji, glejte, da doveršite sveti poklic svoj in želje narodove in potem hvala in slava vam in blagor nam vsem in vsem unukom našim! S presrečnim veseljem vas bomo spremljevali na vseh vaših trudapolnih potih ter vas podpirali z občno veljavo in kar nam bo mogoče. Pa tudi vi žlahni gospodje, podajte narodu svojo roko, in podpirajte ga, ker le zedinjenim ž njim bo tudi za vas dobro in pravo, in srečna bo domovina naša v perstanu velike Avstrije. Ne samo, da lepo pisati znate, kaj velja, ampak vi morate vsi biti naši, z besedo in z djanjem; to vam bo še le doneslo nevenljivi lovor pravih zaslug. — Tudi uradniki se zlo potegujejo za poslanstvo. Od ene strani je napeno, od druge se mi zdi nekako prav, da bi gospodje, med katerimi jih je mnogo velike časti vrednih, lože kazati začeli, da hočejo z ljudstvom biti, in da bi se stena odpravila, ki je sedaj med obema. Iz ljudstva uradnik prihaja, ljudstvu tako rekoč služi, al žalibog! da je velika nezaupnost med njima, kdo more to tajiti? Al sama svobodoljubnost, sam liberalizem vam ne pomaga pri nas, kjer nam tistega pervega manjka, kar drugi narodi povsod imajo — kancelij v domačem jeziku. Vam je narodnim biti, in med narodom omiko širiti in zaupanje. Mi vsi moramo tedaj svoji biti, da nam ne bodo očitali na vsakem oglu, da nimamo značaja in da naše geslo je le: „ubi bene ibi patria“, sovraženi in zaničevani tudi od sosedov svojih. In še k tebi, slovenska mladost! se moram obrniti primoran po nekem undanjem sicer neugodnem dopisu. Kakor zmiraj si tudi zdaj upanje naše boljše prihodnosti. Kaži v djanji in nehanji, da si slovenska, da tudi sedanji zarod matere slovenske ni pokvarjen, ampak da se zaveda svojega rodú, svojega stanja. Uči se, če tudi nimamo dosti svojih slavnih spominkov nekdanjosti, vsaj po zgledu družih, narod svoj ljubiti in za-nj tudi delati. Razgernjen ti je lep pogled v prihodnost in polja dosti za mnogo pridnih rok, ako Bog dá in sreča junaška, da viharni sedanji čas prestopimo in ladijo v zavetje srečno speljemo! Zatorej ne mudi bistriti um in učiti se pridno za prihodnje delovanje. „Wissen ist Macht“ — pravi minister Schmerling; naj bode to tudi tvoja prislovica. Sposobna boš potem, ko bodeš stopila v djansko življenje, spolnovati dolžnosti v vsakterem stanu in pospeševala boš ravnopravnost našo tudi v kancelijah, zakaj zmožna boš „amtirati“ slovensko na slovenski zemlji. Vedi, da le to je veliki kamen, ki leži na poti pravicam našim v kancelijah, da večina uradnikov naših ne zná slovenski; česar pa človek ne zná, tega se brani kar more; al ker jih je sram povedati pravo in spovedati se „mea culpa, mea maxima culpa“, pa kujejo druge izgovore, da je jezik reven, da ljudstvo ne razume našega jezika in sto družih vraž, katerim je že na čelo napisano, da so piškav oreh. *Hinc illae lacrymae!*

V Mariboru 20. sušca. *) = Okolice mariborska, bistriska in šentlenartska so si za deželne poslance zvolile plemenitega gosp. Feirer-a, vélikega posestnika na pohorski grajšini Hausampahški, in mestjana gosp. Matija Lešnika, oba Nemca. „Čuk ti!“ — bo si marsikdo mislil — „ali se motim ali kaj, saj se mi zdí, da tam Slovenci bivajo; je li si nismo mogli ktereга Slovenca zbrati?“ Zares je bilo 187 volivcov in sicer 187 slovenskih volivcov. Pa kaj čemo! „Slovenski poslanci bi samo slovenski znali, naše kmetijske stvari pa bi zanemarili!“ Bogme! istina to sem na svoje ušesa čul. Take osmerdene logike kmet sam nima, — nadehnoli so jim jo drugi, sicer tudi Slovenci pa odpadniki domovine svoje. — Naj tedaj povem, kako se je pri volitvi godilo, da se vidi, kako naši protivniki ravnajo. Prišlo je nekaj volivcov v Maribor že prejšnji večer, da bi se še pogovorili. Celó nevedni so bili, neznaje koga bi volili, razun ktereга jim je okrožni predstojnik pri sv. Lenartu in na Bistrici imenoval. Pridejo tudi neki vedeži in modreži ž njimi, da jih napojé z duhom svoje modrosti. Bili so odviše jaki nemškutarji, kaki štirje od vsakega kraja, kateri bi povsod radi celo župo s svojo soljo posolili. Pa spodletelo je tudi njim, ker Mariborčani sami so zmagali. To pa je celó lahko bilo. Mariborski okrog je imel 91 volivcov, tedaj skoro toliko, ko oba druga skupaj in tako je po večini lahko ona druga okroga prekosil. Mariborski mestjani pa so svoje kmete, od katerih vino in slive in rilje kupujo, lahko na svoje može nagovorili. Tudi čedulice s natisnjenimi imeni so se med kmete razdelivale. Tako so kmete prav za prav lahko mestjani premagali od ranoga jutra si prizadevaje, da svoje možé za poslance spravijo. Njim nasproti pa sta bojezljivo hodila dva Slovenca in sta priporočala Muršeca, Čolnika, pa Ploja in Pavliča. Verni Slovenci so si verno zapisovali priporočene imena, pa pride kter drug in jih zmoti, pravi jim: „Kaj Slovenca bote si volili, da vam vaše škole pokvari; saj se slovenski domá učite, v školi pa se le nemškega učite; nemško je potrebno za vaše sine, če so vojaki ali če na dačo gredó, ali če kancelijske dopise hočejo brati ali po daljnem svetu potovati!“ Nekega Slovenca sem čul, ki je o Čolniku pripovedoval, da ima od cesarja nek panzion, in da mu po takem ne morejo zaupati! Lažnjivec je nekda čul, da je Čolnik na stroške kmetijske družbe pred nekimi leti govedo v pariško razstavo vodil in je to na „cesarski panzion zasukal!! Takošnih in enakih strašnih zmotnjav ni bilo časa ne moža, da bi jih bil odstranil. Ni tedaj čuda, da so se kmetje vsakemu prvemu jezičljivemu govorniku udali. Ko so bili še zadnjič skoro vsi kmetje v neki gostivnici dobro nadušeni, so se podali k volitvi. Predsednik jim prebere v nemškem jeziku zakon, da se zavedó, ktereга smejo voliti. Kmetje terjajo, naj jim to tudi v slovenskem jeziku pové. Nato jim tolmači ta zakon nekdo tako-le:

„Voliti smete vsakega, a) kateri je estereihični Štacburgar, b) ker se v punem vživanju burgarskih pravic znajde, c) naj te bo v kerem klasi, če to je naj je velki grundbezicar ali burgar ali tudi v landgmajnah to je na fraj deželi.“

„Od valrehta pa so vunsklenjeni a) take peršone, ki so kaj storile, to je, če so tati ali kakega družega verrehena ali übertretenge se dolžni storili, b) peršone, kere so zavoljo takih štrajfanja vrednih handlungah v untersuhengi bili, in c) ker so „eksecutio“ (—sic!—) imeli.“

Ta zanimivi prevod me je mikal, da se s prevednikom spoznam. Bil je oni slavni jezikoslovec prej nek bivši školnik v Hočah. Morebiti se tudi ta modri mož hvali, da on in njegovi otroci že od doma znado slovenski in da se jim v školi ni treba že davno znanega jezika učiti, temuč le nemško le nemško, počasi pa še se ve da francozko in

*) Še drug popis te volitve smo prejeli od gosp. g. D. (P); ker se ujema vés s pričujočim, naj je ta zadosten. Vred.

angleško, ker z ovimi jeziki se daleč pride po svetu. Po takem so pervikrat volili in pl. gosp. Feirer-a je zvolilo 130 glasov, malo glasov je imenovalo Muršeca in Čolnika, in vsi ostali poleg Feirer-a le Nemce. Ker noben drug ni imel krez polovice glasov, so družega poslanca še enkrat volili. Mariborška okolica začne z Lešnikom in šentlenartska in bistriška ji sledi. Sreča je le še, da niso svojih ponudnikov oni mestjani vrinuli, ki pod neko lipo pijančevaje že sedaj od same liberalnosti vsem uradnikom in duhovnim — relata refero — „pereant“ napivajo. Gosp. Feirer se ceni za učenega in poštenega moža, kateri pravičnemu razvitku slovenskega naroda menda ne bo nasproti; celó ináči se véde gosp. Lešnik že sedaj v gostivnicah, da pre slovenskim kmetom samim nič ni mar za slovenščino in da jih neki dušmanini ž njo silijo. — Škoda, da se je tako naglo volilo in da se ljudje niso mogli dostojno pomeniti, kdo bi jih po njihovih mislih prav namestoval.

Iz Celja 20. sušca. Sk. — Okolica celjska je volila; izvoljena sta: g. dr. Mörtl, c. k. notar v Celji (v „Novicah“ priporočan) z 180 glasovi, in pa g. Jožef Wolf, po domače Savel v Št. Petru z 109 glasovi.

Iz Štajarskega 24. sušca. A. M. — Tudi v naši volitni okolici lutomerški so volili 20. dan t. m. poslanca za deželni zbor; al žalibog, da volitev ni po željah naših stanovnikov, ki so zlo nejevoljni. Nemškatarska nevošljivost je naše volivce s sladkimi obljubami navdala, da so namesti našega ljubega in blagodušnega rojaka, gosp. dr. Jakoba Razlaga, ki tehta na vseh treh zlatih vagah, ki so bile v 10. listu „Novic“ razložene, družega volili. Da se naša želja ni spolnila, so krivi preroki, kateri so premalo podučene volivce s podpihovanjem obernili; spravili so med ljudstvo tudi toto geslo: „Pop je, on bi rad mešnikom vekše pravice pridobil“. Da bi take hudobneže muri popil! Čeravno potertega serca, vendar nekako ponosno rečemo: Slava Vam, gospod doktor! naš verli rojak; poznamo Vas, dobro Vašo blago dušo, milo serce in pravično obnašanje v vseh rečeh; zato niste tudi po kerčmah pridigovali, ljudém vina kupovali in po ulicah volivcov pregovarjali, kakor da bi stekli bili; zato slava Vam! Kakor Vas, poznamo dobro tudi tiste, kateri so se nam vrinuli!

Od sv. Trojice na Štaj. 21. sušca. J. Ž. — Včeraj smo na Ptuji imeli volitev; prišlo je 119 volivcov, zbrali smo si bili verlega Slovenca; al ko bi trenil, pride nek njegov sovražnik in ga začne černiti; lahkoverni volivci mu verjamejo, in si Nemca za poslanca izvolijo; prejel je 96 glasov, naš rojak pa le 22. Gospod Mihael Herman je sicer viditi učen mož; al ker ni naše kerví, ne vemo, ali bo imel kaj serca za slovenski narod. Bog ga razsvetli, da bi se za nas reve potegnil!

Iz Celovca. „Prijatelj Slov.“ v 3. listu razgláša pismi ki ju je družba sv. Mohora prejela od nadškofa zagrebškega kardinala Jur. Haulika (15. sveč.) in škofa djakovskega Josipa J. Štrosmajer-ja, v katerih se, prvi darovaje 20 fl., poslednji pa 40 fl., serčno zahvalujeta za jima poslana družbine knjižice.

Iz Kreplen na Krasu 15. sušca. Ljube „Novice“, že davnej niste iz našega kraja nič povedale, kakor da bi nič prijatlov na Krasu ne imele, pa vendar dosti jih imate, dosti jih vas hvali in bere. Pretečeno nedeljo smo imeli v naši srenji popisovanje za novo volitev v deželni zbor. Izvolili smo dva moža rodoljuba, ktera bota volila pri okraji v imenu cele soseske poslanca za deželni zbor. Pri tej priložnosti smo tudi podpisavali prošnjo do visoke vlade za voljo vpeljanja domačega jezika v kancelije. Podpisalo se je posebno veliko častitih duhovnov in županov iz naše to-majske fare iz dutovske vélike srenje, novi župan in veliko srenjčanov; vsi veseli to slišati, so prijeli za pero in so podpisovali. Prišli so pri tej priliki tudi neki viši vradnik iz našega okraja in rekli, da tudi oni poterdijo to, da bi se ljudém iz kancelij po domače dopisovalo. Hvala takošnim urad-

nikom! O previsoko častitljivi gospodje škofje, kateri so naši pastirji in kar jih je krajnska mati rodila! Zdaj imajo prijeten čas v deželnih zborih tudi za nas revne ovčice se v tej potrebi potegniti; njih beseda bo več zdala kakor sto družih. Naj bojo milostljivi pomočniki tudi v tem!

M. K. mizar.

Suhorje na Notranjskem 16. sušca. Ljube „Novice“! Ne zamerite mi, da vam nekaj potožim, kar se ravno ne zgodi vsaki dan. Bilo je pred nekimi dnevi, ko pošljem neko žensko iz tukajšne vasi v Ternovo, debele štiri ure odtod, po mesa. Mesar jo zaverne z besedami, da za unanje ljudí nima mesa. Uboga ženska se prestraši, se vé da, ker se je bala brez mesa domú priti. Tedaj prosi mesarja, naj bi ga ji vendar-le danes saj hotel dati, da bi tolike poti zastoj ne imela, in še nazadnje pristavi, da je za bolnika. Al mesar ostane terdovraten — in sirota pride vsa žalostna brez mesa nazaj. Celi ljubi dan je s to potjo zgubila, in vendar nič ne opravila. Se vé, da sem ji še poverh precej plačila za toliko pot odrajtati mogel, in vžival sem namesto mesa pa nejevoljo vsled tako nepriljudenega obnašanja. Ne vé m sicer, kakošne postave mesarje vežejo; tudi mi ni znano doslej, kakošne privilegije oni vživajo; to pa dobro vé m, da takošno obnašanje je nepriljudno in zoper vso keršansko ljubezen, ktera veže vse ljudí v eno traplo in še zlasti z bolniki poterpljenje ima. To prigodbo zapišem v svarilo vsem unanjim, ki bi utegnili k mesarju v Ternovo na Notranjskem po mesa poslati.

Jedrovič.

S Cerknice 23. sušca. * — Znano Vam je, ljube „Novice“, kako zanemarjena je pri nas sadjoreja. Le na posamesnih vertih nahajaš kako sadno drevo, pa še to je vse kiljavo, gercasto in zapušeno, in če rodi kaj, bi bilo skorej treba, da bi stal gospodar noč in dan na vertu, ter odganjal male in velike tatove. Uneti veselje in ljubezen do toliko koristne pa zanemarjene sadjoreje so bili zapovedali okrajni planinski poglavar, gosp. Arko, to zimo našim ljudém, da so morali povsod ob novi cesti od unkraj Cerknice čez Rakek do Unca zasaditi sadno drevje, drevo od drevesa po štiri seznje narazen. Drevje, kadar bo dorastlo, bo delalo o poletni vročini hladno senco trudnemu popotniku. pa tudi s svojim sadjem tolažilo lakoto in žejo, naj ga že je kdorkoli. Le želeti je, da bi zdaj, ko so divjaki že skozi in skozi zasajeni, pa ljudje ne bili divjaki in ne poderali in habili tako lepega početja. Slišal sem tudi, da je po prizadevi gosp. Arko-ta v Begnjah, naši ekspozituri, že odločen svet za drevno sadišče, in to je prav! V mladostne serca že se mora vsaditi veselje do vsega koristnega, torej tudi do sadjoreje, in šolske ure, v to obernjene, bodo mnogo več zdale in blagra obrodile, kakor ako se jim vtepajo v spomin nekatere nemške besede, ki jih pa, stopivši čez šolski prag — pozabijo. Ali bi se ne dobil in ne odločil lahko tudi pri nas kak prostoriček v tako sadišče? Tudi za svilorejo se je začelo pri nas daniti. Dva moža, ki sta po svojih okolišinah prav posebno lahko v tem spodbudni izgled svojim sosedom, sta zasadila vsak en prostor z murbami. Ko bodo vidili drugi, s kako malim trudom se lahko vjame lep dobiček, ne dvomimo, da se bodo tudi oni poprijeli tega bolj kratkočasnega kot težavnega dela in si kolikor toliko zboljšali svoje prihodke.

Iz Postojne 26. sušca opoldne (telegram „Novic“). Ravno kar je bil gospod Mihael Ambrož za poslanca izvoljen.

Ipava 23. sušca. Σ. — Danes smo volili župana in vse druge srenjske možé. Za župana je izvoljen gospod Janez Žvokel, mesar in gruntni posestnik, za prvega svetovavca gosp. Tone Stima, gruntni posestnik, za družega gosp. Evgen Majer, c. kr. poštar, in za tretjega gosp. Tone Polšak, posestnik. Nadjamo se, da bodo novo izvoljeni možje prav skerbno našo srenjo vladali, ker so vsi pametni in previdni možje, in je pri nas marsikaj storiti potreba. — 21. dan t. m. je bil za deželnega poslanca

za idrijsko in vipavsko okrajno gosp. Alojzi Mulej, c. k. okrajni poglavar iz Verhnike, z 24 glasovi, izvoljen. Gospod Mulej ima v teh krajih veliko gruntnega posestva, ljudje ga že več let dobro poznajo, in veliko zaupanje na-nj stavijo, ter veliko od njega pričakujejo. Bog daj, da bi se za našo domovino v zboru prav dobro obnašal.

Iz Kroke na Gorenskem 22. sušca. Pri nas smo mogli župana dvakrat voliti. Pri drugi volitvi, ki je bila od c. k. gosposke ukazana zato, ker prvič izvoljeni župan, kakor so eni terdili, ni bil za odbornika izvoljen, je bil za župana izvoljen gosp. France Poznik, kupec, za 1. svetovavca gosp. J. L. Potočnik, kupec, za 2. pa Anton Smrekar, posestnik. Tudi pri nas ni bilo pri volitvah brez vseh nesposobnost. Za prošnje pismo, ki ima zastran našega domačega jezika na Dunaj iti, se je pri nas mnogo podpisov nabralo, ker vsak pošten domoljub spozná pravično reč, ki je žalibog! vendar še nekterim tern v peti.

Lovračev.

Iz Trebna 24. sušca. K. — 21. dan t. m. so volivci volili poslance v deželni zbor. Izvolili so tri domače možé, poštene, pametne in premožne. Vsem sicer ni ta volitev po volji, ker bi bili radi druge imeli, in naša stran iz Litije in Rateč bi bila rada gosp. Ambroža volila, pa je bila pre-slaba. Al kdo more vsem vstreči! Izvoljen je gosp. Santo Treo, posestnik male grajšinice, rojen Krajnc (le rodovine laške), od vseh, ki ga poznajo, zlo spoštovan domorodec, gosp. Klemenčič, posestnik velikega grunta in mlina in župan v veliki Loki pri Trebnem, mož bistre glave, ki je doveršil 6 latinskih šol v Novem mestu, gosp. Rozman, posestnik in mesar v Trebnem, tudi pošten in pameten mož. Popolno zaupanje imamo, da vsi ti izvoljeni bojo pravo pot hodili in le to zahtevali, kar je naši ljubi domovini v prid.

Iz okolice kamniške 24. sušca. — kd — Ker smo slišali, da nam bo, ki smo 21. dan t. m. s toliko večino glasov gosp. vrednika „Novic“ za poslanca v deželni zbor volili, treba še enkrat voliti, ker izvoljeni gospod bo sprejel prvo volitev okolice ljubljanske, si že zlo posvetujemo, ktereга naj bi volili med mnogimi, vse časti vrednimi gospodi, ki so nam na ponudbo; al povedati vam moramo, da nam je zdaj najbolj pri sercu po celi deželi sloveči in iz „Novic“ nam dobroznani g. Karl Dežman, varh ljublj. muzeuma in učenik kmečkih fantov, ki se v Ljubljani kmetijstva učijo. Mi mislimo tako-le: Kdor v djanji kaže, da je za kmeta, ta bo tudi z besedo v deželnem zboru za-nj. In takih mož nam je treba!

Iz Šiške poleg Ljubljane. Pred sv. Jožefom je padel menda letošnji zadnji sneg. Zasedili smo na snegu sèm ter tje obilo po pol palca dolgih, tankih, rudečkastih červičev. Čudili smo se tej prikazni. Povejte nam, kaj nek je to bilo?

Odgovor vredništva. Zakaj niste vjeli nekoliko teh červičev, da bi jih bili tudi mi vidili? Odgovori vam pa na to-le g. Dežman: Mesca sušca ali tudi svečana so večkrat na snegu pokažejo črni červiči. Ljudje mislijo, da so s snegom na zemljo padli. Imajo črno barvo in kožico zametasto. Oni se pozneje v kukce spremené, ktere „šoštärje“ sploh imenujemo, in so prav koristne živalice, ker mnogo družega merčesa pokončajo. Nemci jim pravijo „Schneekäfer“ (snežniki), v natoroznanskih knjigah so jih kerstili *Telephorus fuscus*. Schäff. Vsako leto te červiče spomladi na njivah najdemo, včasih pa že proti koncu zime snežno odejo na polji prerijejo in se na snegu pokažejo; vihár jih vkup pomete in v nekterih krajih jih je toliko, da bi jih na mernike nabral. Pred 3 leti so se pri Tihaboji na Dolenskem ti červiči že o vseh 3 kraljih, in pozneje o Svečnici na snegu pokazali, kar je tudi bilo v „Novicah“ na znanje dano.

Iz Ljubljane. Nektere reči smo prisiljeni danes pre-tresti, pa le ob kratkem, ker nam manjka prostora. „Laibacherca“ je vzela v svoj 65. list iz nekega dunajskega

časnika, ki ga malokdo bere in se mu „Fremdenblatt“ pravi, nek dopis iz Celja, ki se tako-le začne: „Naše mesto je nekoliko dni v velikem strahu“; — človek bi mislil, da morebiti potres žuga Celj podreti, ali da se Garibaldiovo brodovje po Savini bliža mestu, ali da kak ker-voločen lintvern leta okoli; — al nič tega! Léta le („umläuft“) nedolžno pismo zavoljo obveljave našega domačega jezika, da ga pravični možje podpisujejo. Temu dopisu pa je še „Laibacherca“ pristavila v svoji sveti jezi neke neslane opazke, na ktere kakor na celjski dopis odgovorimo le to-le: Pismo, ki „umläuft“, ni nobena skrivnost, ker je šlo v sto in sto iztisih po celi deželi; kaj zapopada, je bilo v 5. listu „Novic“ ob kratkem naznanjeno; beri, kdor brati zná! Pismo ni nobenega posameznega, ampak tistih tisučerih, ki so podpisani; natisnjeno celo nemško in slovensko v časnikih, toda v „Fremdenblattu“, pa tudi v „Laibacherci“ ne, bode še le tedaj, ko bo gospod minister pismo v rokah imel, zakaj mi Slovenci imamo toliko „Bildunge“, da vemo, kaj se spodobi, in da ne gré pisma, ki ga komu pišemo, poprej celemu svetu na nos obesti, dokler ga gospod nima v rokah, kteremu gré. Sram bi nas bilo, ako bi ne imeli toliko „Takta“. — Drugo, kar ne smemo prezreti, ker kaže, kako gospodje v bivših „massgebenden Kreisen“ o slovenščini mislijo, je odgovor c. kr. dežel-nega svetovavca gosp. dr. A. Schöppl-a na krepko vprašanje gosp. Brolich-a, c. k. svetovavca deželne sodnije: naj določno pové, kaj misli zastran vpeljave slovenskega jezika v šole in kancelije? V gosp. dr. Schöppl-u spoštujemo bistroumnega pravoslovca in izverstnega nemškega uradnika; al o slovenščini nima ne duha ne sluha, in le čuditi se je, kako je mogel o tej zadevi besedico ziniti, ker še tega ne vé, da krajnskega jezika ni, ampak da imamo le slovenski jezik, ki se govori na Krajnskem, doljnem Štajarskem, Koroškem itd.! Da so pa o slovenščini ravno tako nevedni ljudje na rotovžu ploskali njegovemu odgovoru, se ne čudi nihče, kdor naše „Pappenheimerje“ pozná. „Slovenski jezik se mora še omikati“ — je rekel. Kdo ga pa mika: ali ne javno življenje, šola, cerkev, kancelija, gledišče itd.? — „Postavni izrazi se morajo določiti, sicer bo dokaj pravd“. Ko bi častiti gospod znal slovenščino, bi vedil, da že leta 1853 je na državne stroške prišla na svetlo: „Juridisch-politische Terminologie für die slavischen Sprachen Oesterreichs“. — „V krajnskem jeziku je več tujih slovanskih besed“ — je ravno tako modra, kakor če bi kdo rekel: v nemškem dunajskem jeziku je več tujih nemških besed. — „Sedanje krajnske prestave razume le učen Slovan“. Nikar ne krivičite jezika, kjer ljudje cele reči ne razumejo! Nemško prosto ljudstvo ravno tako malo razume vse nemške postave kakor slovensko vse slovenske, in še učeni pravoslovci vseh ne razumejo, sicer bi ne bilo včasih na cente „komentarov“ potreba in advokati bi ne imeli nobenega zaslužka. — „Pod Marijo Terezijo je bila prava krajnsčina v prestavah“. Nemeč bi menda tem besedam zavernil: „Da hängt wohl noch der Zopf stark von hinten“. — „V učenih (sic!) šolah naj se uči slovenski jezik (to je slovnica) kot predpisan nauk“. Ali ni to razžaljenje duševne zmožnosti celega naroda, da se Slovenec mora skoz 8 let le edino slovnico slovensko učiti! In kdo se izučí kteri koli jezik popolnoma, kdor tolče le slovnico? Pa pustimo to pretresovanje na dalje; saj so „Novice“ že v vsem toliko govorile, da vsak pravico sprevidi, kdor ima oči in jo viditi hoče. Vsem drugim mlatimo le prazno slamo.

Iz Ljubljane.

Odperto pisemce

častitim g. volivcom 21. dan t. m. v Ljubljani, Kranji in Kamniku.

Ne morem Vam povedati, kako serčno me je razveselilo, ko sem slišal, da ste mi toliko zaupanje skazali in me na treh volitnih krajih za svojega poslanca izvolili. Te

volitve pa me toliko bolj veselijo, ker so bile Vaša čisto prosta volja. Terdno zanašaje se, da me bo kot svojega rojaka krajnsko mesto za svojega poslanca izvolilo, se nisem nikjer drugod ponujal, nobenega nagovarjal, nobenemu se prilizoval, naj me voli ali da naj za me govori, z eno besedo, nikjer drugod nisem ne besedice zinil kakor za krajnsko in loško mesto. Dobro tedaj spoznam veliko ceno te časti, ki mi je tako nenadoma došla, in misliti si ne morem drugač, kakor to, da nevtrudljiva delavnost, katero žertujem v „Novicah“ svojemu preljubemu narodu že veliko let, mi je naklonila to veliko zaupanje in da je to neprecenljiva hvala „Novicam“ in tistim domorodnim rečem, ktere one zastopajo. Ker pa vsak poslanec more po postavi le eno volitev sprejeti in ker sem že opoldne 21. dan t. m. mogel gosp. volivcom ljubljansko-verhniške okolice obljubiti, da sprejem njih volitev, se moram odpovedati obema drugima. Al s preserčno zahvalo za mi skazano zaupanje prejmite terdno zagotovilo, da bom, kolikor bo v moji slabi moči, tudi Vaš zastopnik v deželni zboru kakor zastopnik cele svoje predrage domovine. Bog daj srečo!

Dr. Janez Bleiweis.

Iz Ljubljane. Kmetiške soseske po celi deželi so v določenih krajih volile 21. dan t. m. poslance v deželni zbor. Na Gorenskem so izvoljeni v Radolici gosp. dr. Toman, v Kranji dr. Bleiweis in gospod Golob, posestnik v Št. Jurji, v Ljubljani dr. Bleiweis in gosp. Obreza, posestnik na Verhnikih; v Kamniku dr. Bleiweis; na Notranjskem gosp. Miroslav Vilhar, grajšak v Senožecah in gosp. Koren, posestnik v Planini, v Vipavi gosp. Mulej, c. k. okrajni predstojnik na Verhnikih; na Dolenskem v Trebnem gosp. Santo Treo, grajšak, gosp. Rozman in gospod Klemenčič, posestnika, v Novem mestu gosp. Zagorc, posestnik, v Ribnici gosp. Pinter, c. k. okrajni predstojnik in gosp. Kromer, c. k. svetovavec deželne sodnije v Celji, v Čeromlji gosp. Lesar, tergovec. — Včeraj v torek so volile mesta in tergi. V Ljubljani, kjer je bilo 452 volivcov, ni celó nobeden prejel predpisane čezpolovičnice glasov; največ jih je dobil gosp. Guttman (205), za njim gosp. dr. Schöppl (149), žl. gosp. Laufenstein (140), gosp. Ambrož (138), za temi gosp. dr. Recher (89), gosp. Brolich (73), gosp. fml. baron Marenci (71), gosp. dr. H. Costa (34), nekteri po 2 in 1 glas. Danes (v sredo) ob osmih se bo tedaj začela nova volitev. — Kupčijska in obertnijska zbornica je izvolila gosp. Lukmana in gosp. barona Mihaela Cojza. Iz družih krajev nam še ni nič znano razun Postojne, kjer je gosp. Ambrož že izvoljen. — Druga volitev kmetiških sosesk v Kranji in pa v Kamniku bo veliki torek, to je, 2. dan prihodnjega mesca.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Tudi pri nas so volitve končane. To je bilo vroče, to je bil boj — tako nam ravnokar piše naš gospod dopisnik H. B. iz Dunaja — trume za trumami, vse v dobrem redu, so šle v ogenj ter so bile kot levi; in dobljena je bila bitka; zmagali so tako imenovani „nemški liberalci“ — vsem volivcom djansk izgled, da pri volitvah jo edinost prva potreba.

— V gospôsko zbornico državnega zbora bo poklicano polnoletnih cesarjevičev (princov) 20, knezoškofov 18.

— Že pripravljajo ladjo „Orel“ imenovano, ki bo po Donavi presv. cesarja v Budo (Ofen) peljala k ogerskemu deželni zboru; pravijo, da nadvojvodi Rainer, Jožef in Ernst ga bodo spremljali.

— „Ost und West“ ima že 8000 naročnikov, tedaj stoji že na terdnih nogah.

Horvaško. Namesto sedanje c. k. horvaško-slavonske namestnije v Zagrebu se po ces. sklepu od 14. t. m. bo ustanovilo kraljevo namestništvo za Horvaško, Slavonsko in Dalmacijo. — Deželni zbor je preložen na 13. dan aprila. Ako ne pridejo tudi poslanci iz vojaške granice v zbor, ne bo iz zbora nič.

Česko. Iz Prage 22. sušca. Volitve za deželni zbor so pri kraji; „zmaga je naša“ — pravijo domorodci česki. Palacky je bil celó na 3 krajih voljen, Rieger, Krejci, Čupr in še drugi na dveh; tudi minister Schmerling in deželni poglavar Forgach na dveh.

Vojvodina serbska. Srbska narodna skupščina se bo začela 28. (16.) t. m., štela bo 3 škofo nezedinjene gerske vere, 25 duhovnih in 50 svetnih poslancev.

Ogersko. Iz Pešta. Čedalje bolj se kaže, da Ogrinočeje drugač z avstrijskim cesarstvom biti kakor le v rahli zvezi „osebnega zedinjenja“. Eötvös in Déák se ne štejeta med prenapete Magjare, in vendar žalibog! tudi ona zahtevata to. Déák je 23. t. m. razglasil v „Naplu“ pismo, v katerem Hervatom, Slavoncom in Dalmatincom pravi, da ni res, da jim hočejo Magjari gospodje biti; naj se Hervati nikar ne odcepijo od njih. Ako pa pošljejo Hervati poslance v državni zbor dunajski, se ne moremo več z njimi zastopiti, zakaj ogerska dežela svojih tisučletnih pravic ne more izročiti tujim rokam. — 20. dan t. m. so pervikrat poskusili železnico med Budo in Kanižo.

Laško. Popotniki, ki dohajajo iz Lombardije in Sardinije, pripovedujejo enoglasno, da se ondi velike priprave delajo za vojsko, in da bo kralj za več tednov Turin zapustil; Sardinci upajo, perve dni aprila z svojo armado Rim obsesti, in Garibaidi bo nek kmali poveljstvo čez prostovoljno armado prevzel. Kako pa se to ujema z novico, da bo francozka armada v Rimu za 10.000 mož pomnožena?

Rusovsko. — Osvobodjenje dosmihal sužnih kmetov je bilo v nedeljo 17. dan t. m. po vsi državi s prižnic oklicano. Grajšak mora kmetu kos zemlje odstopiti; zato naj mu dela nekako tlako in plača obrok, ki pa leto in dan ne sme preseči 12 srebernih rubljev (sreberni rubelj je po naše 1 fl. 61); grajšina in skupščina kmetov določite razmero po postavi; ako se ne morete zastopiti, stopi posrednik vmes.

Turško. Kar se je dolgo prerokovalo, zgodilo se je: v Hercegovini in Bosni se je vnel punt kristijanov zoper Turke; v hudih bojih teče kri na obeh straneh, vasi se požigajo itd. Armada maršira Turkom na pomoč, ki so dozdej povsod zmagani bili. V Niksiću, neki vasi na črnogorski meji, so kristijani Turke tako zajeli, da ne morejo naprej. Černogorcom, ki se vtikujejo v punt, je prišel iz Rusovskega ukaz, mirnim biti. Ni še jasno, kdo podpihuje punt; to pa je gotovo, da vtegne hud plamen po celi Turčiji se vneti.

Dragi volivci ipavskih, idrijanskih sosesk!

Hvala lepa in serčna za častito radovoljno izvoljenje in skazano zaupanje. Brez ovinkov terdna beseda in kratek odgovor, da se bodem, kar moja moč pripusti, „za pravico in časne potrebe“ krepko in čversto poganjal.

Pozdravlja Vas

Alojzi Mulej, c. k. kant. predstojnik.

Na Verhnikih 25. sušca 1861.

Iz Kranja (po jaderniku). Ravno smo za poslanca izvolili gosp. K. Lokarja, fabrikanta in župana.

Kursi na Dunaji 26. sušca.

5% metaliki 64 fl. 80 kr.	Ažijo srebra 46 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 76 fl. 70 kr.	Cekini 6 fl. 97 kr.